

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 8. mája 2008*

Vo veci C-491/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Vestre Landsret (Dánsko) z 23. novembra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 28. novembra 2006, ktorý súvisí s konaním:

Danske Svineproducenter

proti

Justitsministeriet,

za účasti:

Den Europæiske Dyre- og Kødhandelsunion (UECBV),

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia U. Löhmus, J. Klučka (spravodajca), A. Ó Caoimh a P. Lindh,

* Jazyk konania: dánčina.

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. novembra 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Danske Svineproducenter, v zastúpení: H. Sønderby Christensen, advokát,
- Den Europæiske Dyre- og Kødhandelsunion (UECBV), v zastúpení: J.-L. Mériaux, za právnej pomoci J. Seeger Perregaard, advokát,
- dánska vláda, v zastúpení: B. Weis Fogh, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Biering, advokát,
- belgická vláda, v zastúpení: A. Hubert, splnomocnená zástupkyňa,
- grécka vláda, v zastúpení: I. Chalkias a S. Papaioannou, splnomocnení zástupcovia,
- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: F. Erlbacher a H. Støvlbæk, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu kapitoly I oddielu A bodu 2 písm. b), kapitoly VI bodu 47 časti D a kapitoly VII bodu 48 ods. 3 tretej zarážky prílohy smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS (Ú. v. ES L 340, s. 17; Mim. vyd. 03/012, s. 133), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995 (Ú. v. ES L 148, s. 52; Mim. vyd. 03/017, s. 466, ďalej len „smernica 91/628“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi profesijnou organizáciou Danske Svineproducenter a Justitsministeriet (ministerstvo spravodlivosti), ktorý sa týkal prebratia smernice 91/628 do dánskeho práva.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Smernica 91/628

- 3 Tretie a štvrté odôvodnenie smernice 95/29 stanovujú:

„Keďže niektoré členské štáty majú pravidlá o dĺžke trvania cesty, prestávkach na kŕmenie a napájanie, cykloch odpočinku a hustote naloženia; keďže tieto pravidlá sú

v niektorých prípadoch mimoriadne podrobné a niektoré členské štáty ich využívajú na obmedzenie obchodu so živými zvieratami vnútri spoločenstva; keďže osoby zapojené do prepravy zvierat potrebujú jasne vymedzené kritériá, ktoré ich oprávňujú pôsobiť v celom spoločenstve bez toho, že by sa dostali do rozporu s odlišnými vnútroštátnymi ustanoveniami;

keďže, aby sa odstránili technické prekážky obchodu so živými zvieratami a aby príslušné trhové organizácie mohli hladko fungovať, pričom bude zabezpečená dostačujúca úroveň ochrany pre príslušné zvieratá, v kontexte vnútorného trhu je nevyhnutné upraviť pravidlá smernice 91/628/EHS s cieľom zosúladiť dĺžku trvania cesty a cykly odpočinku, prestávky na kŕmenie a napájanie a hustotu naloženia pre určité typy zvierat.“

- 4 Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) smernice 91/628 sa táto smernica vzťahuje na domáce zvieratá druhu ošípaných.

- 5 Článok 3 ods. 1 písm. aa) tejto smernice stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby „priestor určený pre zvieratá (hustota naloženia) sa prinajmenšom [zhodoval] so schémami ustanovenými v kapitole VI prílohy, pokiaľ ide o zvieratá a dopravné prostriedky uvedené v tejto kapitole“ a „dĺžka trvania jazdy, prestávky na odpočinok a prestávky na kŕmenie a napájanie sa u určitých typov zvierat [zhodovali] s údajmi ustanovenými v kapitole VII prílohy, pokiaľ ide o zvieratá uvedené v tejto kapitole, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia nariadenia [Rady] (EHS) č. 3820/85...“.

- 6 Podľa článku 5 A bodu 1 písm. c) smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby každý prepravca na prepravu zvierat uvedených v tejto smernici použil dopravné

prostriedky, ktoré zabezpečia zhodu s požiadavkami spoločenstva týkajúcimi sa pohodlia počas prepravy a najmä požiadavkami stanovenými v prílohe a tými, ktoré majú byť stanovené v súlade s článkom 13 ods. 1tej istej smernice.

- 7 Kapitola I prílohy smernice 91/628 obsahuje ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na prepravu najmä domácich zvierat druhu ošípaných. Oddiel A bod 2 písm. a) až c) tejto kapitoly stanovuje:

„a) Zvieratám sa poskytnú dostatok priestoru, aby mohli stáť vo svojej prirodzenej polohe a v prípade potreby aj prepážky, aby boli zvieratá chránené pred pohybom dopravného prostriedku. Pokiaľ to osobitné podmienky na ochranu zvierat vyžadujú inak, poskytnú sa im miesto na ležanie.

b) Dopravné prostriedky a kontajnery sú skonštruované a obsluhované tak, aby chránili zvieratá pred nepriaznivým počasím a značnými rozdielmi v klimatických podmienkach. Vetranie a vzduchový priestor sú v súlade s podmienkami prepravy a zodpovedajú druhu prepravovaných zvierat.

Vnútri oddelenia pre zvieratá [ďalej aj len „oddelenie“] a na každom jeho poschodí by mal byť poskytnutý dostatočný priestor, ktorý umožní primerané vetranie nad zvieratami, keď stoja vo svojej prirodzenej polohe, bez toho, že by im niečo bránilo v prirodzenom pohybe.

c) Dopravné prostriedky a kontajnery sa dajú ľahko čistiť, sú zabezpečené proti úteku zvierat a skonštruované a obsluhované tak, aby sa predišlo poraneniu

a zbytočnému utrpeniu zvierat a aby sa zaručila bezpečnosť zvierat počas prepravy. ... Umožnia veterinárnu prehliadku a starostlivosť o zvieratá a zvieratá sa budú do nich nakladať takým spôsobom, ktorý nebráni vetraniu. ...“

- 8 Kapitola VI bod 47 časť D prílohy smernice 91/628 uvádza, že pri preprave ošípaných po železnici a po ceste „všetky ošípané musia byť prinajmenšom schopné ľahnúť si a vstať do svojej prirodzenej polohy“ a „s cieľom dodržať tieto minimálne požiadavky by hustota naloženia ošípaných s hmotnosťou približne 100 kg nemala prekročiť 235 kg/m²“. Okrem toho, „plemeno, veľkosť a telesná kondícia ošípaných môžu znamenať, že sa... minimálna potrebná plocha musí zvýšiť; v závislosti od meteorologických podmienok a dĺžky trvania cesty je možné tiež vyžadovať maximálne zvýšenie o 20 %“.
- 9 Podľa bodu 48 ods. 2 a 3 kapitoly VII prílohy smernice 91/628:

„2. Dĺžka trvania cesty pre zvieratá patriace k druhom uvedeným v [odseku] 1 neprekročí osem hodín.

3. Maximálnu dĺžku trvania cesty podľa [odseku] 2 je možné predĺžiť, ak dopravný prostriedok spĺňa tieto dodatočné požiadavky:

...

— je umožnený priamy prístup k zvieratám,

— je umožnené dostačujúce vetranie, ktoré sa môže nastavovať v závislosti od teploty (vnútornej a vonkajšej),

...“

- ¹⁰ Smernica 91/628 bola 5. januára 2007 zrušená a nahradená nariadením Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 (Ú. v. EÚ L 3, s. 1).

Nariadenie (ES) č. 411/98

- ¹¹ Článok 1 nariadenia Rady (ES) č. 411/98 zo 16. februára 1998 o dodatočných štandardoch na ochranu zvierat uplatniteľných na cestné dopravné prostriedky používané na prepravu hospodárskych zvierat pri preprave trvajúcej dlhšie ako osem hodín (Ú. v. ES L 52, s. 8; Mim. vyd. 03/022, s. 294) stanovuje:

„Vtedy, keď je prekročený osemhodinový čas prepravy stanovený v kapitole VII [odseku] 2 prílohy k smernici 91/628/EHS, cestné dopravné prostriedky používané na prepravu domácich nepárnokopytníkov a zvierat druhov hovädzieho dobytky, oviec,

kôz a ošípaných vo vnútri spoločenstva musia byť v súlade s dodatočnými požiadavkami uvedenými v prílohe k tomuto nariadeniu.“

12 Bod 3 prílohy nariadenia č. 411/98 uvádza:

„Prístup

Vozidlá používané pre prepravu musia byť zariadené tak, aby bol kedykoľvek možný priamy prístup k prepravovaným zvieratám tak, že môžu byť skontrolované a môže byť im poskytnutá všetka príslušná starostlivosť, vrátane kŕmenia, a najmä napájania.“

Vnútroštátna právna úprava

13 Smernica 91/628 bola do dánskeho práva prebratá nariadením č. 201 zo 16. apríla 1993 o ochrane zvierat počas prepravy. Toto nariadenie bolo následne zmenené a doplnené nariadením č. 743 z 13. júla 2005 (ďalej len „nariadenie č. 734“), ktorým Justitsministeriet zaviedlo novú právnu úpravu týkajúcu sa prepravy ošípaných. V súlade s § 2 ods. 1 nariadenia č. 734 toto nariadenie nadobudlo účinnosť 15. augusta 2005, s výnimkou ustanovení upravujúcich hustotu naloženia, ktoré podľa § 2 ods. 2 uvedeného nariadenia nadobudli účinnosť 15. augusta 2006.

Ustanovenia nariadenia č. 734 týkajúce sa výšky oddelení

14 § 6a nariadenia č. 734 stanovuje:

„1. Počas prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac musí vnútorná výška medzi každou plošinou meraná od najvyššieho bodu na podlahe do najnižšieho bodu na strope (napríklad spodná strana priečného trámu alebo podpery) spĺňať nasledujúce minimálne požiadavky:

Ošípané		
Priemerná hmotnosť v kg	Vnútorná výška ak sa používa systém mechanického vetrania	Vnútorná výška ak sa používa iný systém vetrania
40	74 cm	89 cm
50	77 cm	92 cm
70	84 cm	99 cm
90	90 cm	105 cm
100	92 cm	107 cm
110	95 cm	110 cm
130	99 cm	114 cm
150	103 cm	118 cm
170	106 cm	121 cm
190	109 cm	124 cm
210	111 cm	126 cm
230	112 cm	127 cm

...

3. Systém mechanického vetrania musí zabezpečiť dostatočné a rovnomerné vetranie s nominálnou ventilačnou kapacitou aspoň $61 \text{ m}^3/\text{h}$ na 100 kg hmotnosti ošípaných. Pokiaľ celkové trvanie prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac prekročí osem hodín, musia byť v prípade, ak sa použije systém mechanického vetrania, splnené aj pravidlá stanovené v bode 2 časti A prílohy 3.

4. Vnútri oddelenia pre ošípané a na každom jeho poschodí musí byť stále zabezpečený dostatočný priestor, ktorý umožní primerané vetranie nad ošípanými, keď stoja vo svojej prirodzenej polohe a ich prirodzený pohyb nesmie byť za žiadnych okolností obmedzený.

5. Ak celkový čas prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac prekročí osem hodín, musí byť použitý taký dopravný prostriedok, v ktorom za každých okolností možno na každej plošine vytvoriť — napríklad prostredníctvom zdvíhateľnej strechy v kombinácii s pohyblivými plošinami alebo podobnými zariadeniami — vnútornú kontrolnú výšku aspoň 140 cm meranú od najvyššieho bodu na podlahe do najnižšieho bodu na strope (napríklad spodná strana priečneho trámu alebo podpery). V prípade prepravy zvierat na viacerých plošinách musí byť pri nastavovaní vnútornej kontrolnej výšky 140 cm na horných plošinách stále zabezpečená aspoň výška uvedená v ods. 1.“

15 § 3 nariadenia č. 734 obsahuje tieto prechodné ustanovenia:

„1. Pokiaľ ide o ľahké nákladné vozidlá, ťažké nákladné vozidlá, prívesy a návesy atď., ktoré sú zaregistrované po prvýkrát najneskôr 15. augusta 2005, môžu prepravcovia

do 15. augusta 2010 pri preprave ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac, ktorá trvá viac ako osem hodín, uplatniť nasledujúce pravidlá:

V prípade prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac musí vnútorná výška medzi každou z plošín, meraná od najvyššieho bodu na podlahe do najnižšieho bodu na strope (napríklad spodná strana priečneho trámu alebo podpery), spĺňať počas prepravy aspoň tieto požiadavky:

Ošípané	Vnútorná výška ak sa používa systém mechanického vetrania	Vnútorná výška ak sa používa iný systém vetrania
Priemerná hmotnosť v kg		
Ošípané s hmotnosťou viac ako 40 kg až do hmotnosti 110 kg vrátane	100 cm	107 cm
Ošípané s hmotnosťou viac ako 110 kg až do hmotnosti 150 kg vrátane	110 cm	118 cm
Ošípané s hmotnosťou viac ako 150 kg až do hmotnosti 230 kg vrátane	112 cm	127 cm
Ošípané s hmotnosťou viac ako 230 kg	> 112 cm	> 127 cm

2. Systém mechanického vetrania musí zabezpečiť dostatočné a rovnomerné vetranie s nominálnou ventilačnou kapacitou aspoň 61 m³/h na 100 kg hmotnosti ošípaných.

3. Vnútri oddelenia pre zvieratá a na každom jeho poschodí musí byť stále zabezpečený dostatočný priestor, ktorý umožní primerané vetranie nad ošípanými, keď stoja vo svojej prirodzenej polohe a ich prirodzený pohyb nesmie byť za žiadnych okolností obmedzený.

4. Predtým ako sa začne uplatňovať požiadavka priestoru uvedená v § 2 ods. 2, musí sa v prípade prepravy ošípaných pri vnútornej výške 100 cm zabezpečiť aspoň $0,42 \text{ m}^2$ na 100 kg hmotnosti ošípaných.“

Ustanovenia nariadenia č. 734 týkajúce sa hustoty naloženia.

- 16 Príloha I nariadenia č. 734, ktorá nahradila prílohu II nariadenia č. 201 zo 16. apríla 1993, stanovuje:

„D. Ošípané

Preprava po železnici a ťažkým nákladným vozidlom, vrátane prívesov

1. Preprava, ktorá trvá menej ako osem hodín:

Živá hmotnosť (v kg)	Priestor pre zvieru (v m^2)
25	0,17
50	0,26
75	0,33
100	0,42
200	0,70
250 a viac	0,80

Plemeno, veľkosť a fyzický stav ošípaných môžu znamenať potrebu rozšírenia uvedeného minimálneho požadovaného priestoru. Maximálne zvýšenie o 20 % môže byť tiež odôvodnené meteorologickými podmienkami a trvaním cesty.

2. Preprava, ktorá trvá dlhšie ako osem hodín:

Živá hmotnosť (v kg)	Priestor pre zvieru (v m ²)
25	0,20
50	0,31
75	0,39
100	0,50
200	0,84
250 a viac	0,96“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 17 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Danske Svineproducenter je profesionálna organizácia, ktorá zastupuje záujmy dánskych chovateľov ošípaných. Táto organizácia reprezentuje okolo 1 700 chovateľov, ktorých celková produkcia predstavuje dve tretiny dánskeho chovu ošípaných.
- 18 Danske Svineproducenter podala 14. mája 2005 na Vestre Landsret (západný regionálny súd) žalobu proti Justitsministeriet, v ktorej tvrdila, že právna úprava, ktorou bola do dánskeho práva prebratá smernica 91/628, zmenená a doplnená nariadením č. 734, nie je zlučiteľná s ustanoveniami tejto smernice, s článkami 28 ES až 30 ES

a článkom 49 ES, ani s nariadením č. 1/2005. Danske Svineproducenter sa najmä domnieva, že niektoré požiadavky stanovené nariadením č. 734, ktoré v čase podania tejto žaloby ešte nebolo vyhlásené, sú nezákonné.

- 19 Vzhľadom na to, že Vestre Landsret sa domnieval, že riešenie sporu závisí od výkladu určitých ustanovení smernice 91/628, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Majú sa ustanovenia kapitoly I oddielu A bodu 2 písm. b) a kapitoly VII [bodú] 48 [ods.] 3 tretej zarážky prílohy smernice 91/628... vykladať v tom zmysle, že členský štát nie je oprávnený zaviesť vnútroštátne prechodné ustanovenia, podľa ktorých v prípade prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 až 110 kg trvajúcej viac než osem hodín musí byť vnútorná výška každej plošiny — meraná od najvyššieho bodu podlahy po najnižší bod stropu — najmenej 100 cm, ak sa používa systém mechanického vetrania?

2. Majú sa ustanovenia kapitoly I oddielu A bodu 2 písm. b) a kapitoly VII [bodú] 48 [ods.] 3 tretej zarážky prílohy smernice 91/628... vykladať v tom zmysle, že členský štát nie je oprávnený zaviesť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej sa v prípade prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac, ktorej celková dĺžka prekračuje osem hodín, musia použiť dopravné prostriedky, ktoré — napríklad prostredníctvom zdvíhateľnej strechy v kombinácii s pohyblivými plošinami alebo podobnej konštrukcie — po celý čas zaručujú, že pre každú plošinu možno vytvoriť vnútornú kontrolnú výšku aspoň 140 cm — meranú od najvyššieho bodu podlahy po najvyšší bod stropu — a pokiaľ sú zvieratá prepravované na viacerých plošinách, vnútorná výška každej z týchto plošín musí byť stále aspoň 92 cm, [ak ide o] prepravu ošípaných s priemernou hmotnosťou 100 kg a je použitý systém mechanického vetrania?

3. Majú sa ustanovenia kapitoly VI bodu 47 časti D prílohy smernice 91/628... vykladať v tom zmysle, že členský štát nie je oprávnený zaviesť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej v prípade prepravy trvajúcej viac než osem hodín musí byť k dispozícii plocha aspoň 0,50 m² na 100 kg hmotnosti ošípaných?“

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- 20 Listom z 27. decembra 2007 žalobkyňa vo veci samej navrhla opätovné otvorenie ústnej časti konania, pričom tvrdila, že dánska vláda predložila Súdnemu dvoru fotografie tesne pred konaním pojednávania, čo jej neumožnilo brániť svoje záujmy vzhľadom na takéto poskytnutie dôkazov, ktoré označila za nespravodlivé, podané oneskorene a účelové. Okrem toho uviedla, že neposkytnutie príloh pripojených k jej písomným pripomienkam iným dotknutým osobám, ktoré predložili svoje písomné pripomienky, predstavuje porušenie jej práv na obranu.
- 21 Najskôr je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor môže v súlade s článkom 61 svojho rokovacieho poriadku bez návrhu, na návrh generálneho advokáta alebo tiež na návrh účastníkov konania nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo že vec má byť rozhodnutá na základe tvrdenia, ktoré účastníci konania vzájomne neprerokovali (pozri uznesenie zo 4. februára 2000, Emesa Sugar, C-17/98, Zb. s. I-665, bod 18; rozsudky zo 14. decembra 2004, Swedish Match, C-210/03, Zb. s. I-11893, bod 25, a z 28. júna 2007, Albert Reiss Beteiligungsgesellschaft, C-466/03, Zb. s. I-5357, bod 29).
- 22 Okrem toho článok 234 ES stanovuje priamu spoluprácu medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, a to prostredníctvom nesporového konania bez akejkoľvek možnosti iniciatívy zo strany účastníkov konania, počas ktorého títo účastníci môžu

predkladať svoje písomné pripomienky a možno ich vyzvať, aby na pojednávaní predložili svoje ústne pripomienky (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 14. júla 1971, Rheinmühlen Düsseldorf, 6/71, Zb. s. 719, bod 1, a rozsudok zo 14. septembra 2006, Slob, C-496/04, Zb. s. I-8257, bod 34).

23 Navyše v rámci konania podľa článku 234 ES, ktoré je založené na jednoznačnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, patrí posúdenie predmetného skutkového stavu do právomoci vnútroštátneho súdu (pozri najmä rozsudky z 9. júna 2005, HLH Warenvertrieb a Orthica, C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, Zb. s. I-5141, bod 96, ako aj z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, Zb. s. I-6199, bod 43). Výlučne Súdny dvor je oprávnený rozhodovať o otázkach, ktoré sa týkajú výkladu alebo platnosti textov Spoločenstva, a to na základe skutočností, ktoré mu predložil vnútroštátny súd (pozri najmä rozsudky zo 16. marca 1978, Oehlschläger, 104/77, Zb. s. 791, bod 4, ako aj z 28. septembra 2006, Gasparini a i., C-467/04, Zb. s. I-9199, bod 41). V rámci toho vnútroštátnemu súdu prislúcha zistiť skutočnosti, ktoré boli predmetom sporu a vyvodiť z toho dôsledky pre rozhodnutie, ktoré má prijať (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 29. apríla 1982, Pabst & Richarz, 17/81, Zb. s. 1331, bod 12, ako aj z 11. decembra 2007, Eind, C-291/05, Zb. s. I-10719, bod 18).

24 Pokiaľ ide o fotografie, ktorých predloženie Súdnemu dvoru sa namieta, stačí uviesť, že počas stretnutia sudcov a advokátov pred začatím pojednávania Súdny dvor oznámil advokátom, že uvedené fotografie sudcovia nemali k dispozícii a nebude možné ich predložiť na pojednávaní.

25 Pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa nepredloženia dokumentov, ktoré tvoria prílohu pripomienok žalobkyne vo veci samej, je potrebné uviesť, že tieto pripomienky boli predložené bez uvedených dokumentov vzhľadom na ich množstvo, ďalším dotknutým osobám, ktoré predložili svoje písomné pripomienky. Takisto je nesporné, že uvedené dotknuté osoby vedeli o existencii týchto príloh, ktorých

podrobný zoznam tvoril poslednú časť daných pripomienok, a preto mali možnosť do nich nahliadnúť v kancelárii Súdneho dvora alebo si vyžiadať ich poskytnutie.

- 26 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy nie je potrebné vyhovieť návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania, ktorý predložila žalobkyňa vo veci samej.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

- 27 Je opodstatnené pripomenúť, že podľa ustanovenia článku 249 tretieho odseku ES je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.
- 28 Podľa ustálenej judikatúry má každý z členských štátov, ktorým je určená smernica, povinnosť prebrať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie úplnej účinnosti smernice v súlade s cieľom sledovaným smernicou (pozri najmä rozsudky zo 17. júna 1999, Komisia/Taliansko, C-336/97, Zb. s. I-3771, bod 19, ako aj z 5. júla 2007, Kofoed, C-321/05, Zb. s. I-5795, bod 41).
- 29 V tomto ohľade je potrebné uviesť, že Súdny dvor už uviedol, že základným cieľom smernice 91/628 je ochrana zvierat počas prepravy (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. januára 2008, Viamex Agrar Handel a ZVK, C-37/06 a C-58/06, Zb. s. I-69, bod 29).

Ako vyplýva z druhého odôvodnenia smernice 91/628 a štvrtého odôvodnenia smernice 95/29, nič sa nemení na skutočnosti, že smernica 91/628 bola prijatá v rámci politiky Spoločenstva, ktorej cieľom je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a umožniť hladké fungovanie trhových organizácií.

- 30 Okrem toho zo štvrtého odôvodnenia smernice 95/29 vyplýva, že cieľom smernice 91/628 je zosúladiť dĺžku trvania cesty a cykly odpočinku, prestávky na kŕmenie a napájanie a hustotu naloženia pre určité typy zvierat. Treba však uviesť, že hoci smernica 91/628 obsahuje určité podrobné ustanovenia, ostatné ustanovenia sú všeobecné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. mája 1999, Monsees, C-350/97, Zb. s. I-2921, bod 26).
- 31 Za týchto podmienok sa prebratie smernice 91/628 musí uskutočniť pri dodržaní cieľov sledovaných touto smernicou a miera voľnej úvahy, ktorú majú členské štáty, závisí od presnosti ustanovení danej smernice. Okrem toho uvedené prebratie je potrebné vykonať pri prísnom dodržaní zásady proporcionality. V tomto ohľade Súdny dvor najmä uviedol, že daná zásada proporcionality, ktorá predstavuje všeobecnú zásadu práva Spoločenstva a ktorá bola niekoľkokrát potvrdená judikatúrou Súdneho dvora najmä v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky (pozri najmä rozsudky z 12. júla 2001, Jippes a i., C-189/01, Zb. s. I-5689, bod 81, ako aj zo 7. septembra 2006, Španielsko/Rada, C-310/04, Zb. s. I-7285, bod 97), musí byť dodržiavaná tak zo strany zákonodarcu Spoločenstva, ako aj zo strany vnútroštátnych zákonodarcov a súdov, ktoré právo Spoločenstva uplatňujú (pozri v tomto zmysle rozsudok Viames Agrar Handel a ZVK, už citovaný, bod 33).
- 32 Preto postup preberania smernice vyžaduje, aby členské štáty rešpektovali základný cieľ ochrany zvierat počas prepravy a nebránili realizácii ostatných cieľov smernice 91/628.

33 Vo svetle týchto poznámok je potrebné posúdiť, či vnútroštátne opatrenia, akými sú tie vo veci samej, zabezpečujú plný účinok ustanovení smernice 91/628 v súlade s cieľmi sledovanými touto smernicou a zásadou proporcionality.

O prvej a druhej otázke

34 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd pýta, či ustanovenia kapitoly I oddielu A bodu 2 písm. b) a kapitoly VII bodu 48 ods. 3 tretej zarážky prílohy smernice 91/628 sa majú vykladať v tom zmysle, že umožňujú členskému štátu zaviesť:

- vnútroštátne prechodné ustanovenia, podľa ktorých v prípade prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 až 110 kg trvajúcej viac než osem hodín musí byť vnútorná výška každej plošiny — meraná od najvyššieho bodu podlahy po najnižší bod stropu — najmenej 100 cm, ak sa používa systém mechanického vetrania,

- vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej sa v prípade prepravy ošípaných s hmotnosťou 40 kg a viac, ktorej celková dĺžka prekračuje osem hodín, musia použiť dopravné prostriedky, ktoré po celý čas zaručujú, že pre každú plošinu možno vytvoriť vnútornú kontrolnú výšku aspoň 140 cm, zatiaľ čo v prípade vozidla vybaveného systémom mechanického vetrania a viacerými plošinami vnútorná výška každej z týchto plošín musí byť stále aspoň 92 cm, ak ide o prepravu ošípaných s priemernou hmotnosťou 100 kg.

- 35 Je opodstatnené uviesť, že ustanovenia smernice 91/628 ukladajú členským štátom povinnosť prijať minimálne pravidlá, ktoré zaručia, že ošípané budú mať počas prepravy po ceste k dispozícii priestor s dostatočnou plochou, výškou a vetraním, pričom tieto požiadavky sú prísnejšie, ak preprava trvá viac ako osem hodín.
- 36 Článok 5 A bod 1 písm. c) smernice 91/628 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby každý prepravca na prepravu zvierat uvedených v tejto smernici použil dopravné prostriedky, ktoré zabezpečia zhodu s požiadavkami Spoločenstva týkajúcimi sa pohodlia počas prepravy a najmä požiadavkami ustanovenými v prílohe a tými, ktoré majú byť ustanovené v súlade s článkom 13 ods. 1 tejto smernice. Článok 3 ods. 1 písm. aa) smernice 91/628 stanovuje, že členské štáty najmä zabezpečia, aby priestor určený pre zvieratá (hustota naloženia) sa prinajmenšom zhodoval so schémami ustanovenými v kapitole VI danej prílohy. Uvedená kapitola VI, ktorá vo svojom bode 47 časti D stanovuje hustotu naloženia ošípaných, uvádza, že pri preprave po ceste musia mať všetky ošípané prinajmenšom možnosť ľahnúť si a vstať do svojej prirodzenej polohy. Takisto spresňuje, že s cieľom dodržať tieto minimálne požiadavky by hustota naloženia ošípaných s hmotnosťou približne 100 kg nemala prekročiť 235 kg/m². Toto ustanovenie ďalej uvádza, že plemeno, veľkosť a telesná kondícia ošípaných môžu znamenať, že sa uvedená minimálna potrebná plocha musí zvýšiť; v závislosti od meteorologických podmienok a dĺžky trvania cesty až o 20 %.
- 37 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že smernica 91/628 sa v kapitole I oddieli A bode 2 písm. b) svojej prílohy obmedzuje len na stanovenie, že v dopravných prostriedkoch vnútri oddelenia pre zvieratá a na každom jeho poschodí by mal byť poskytnutý dostatočný priestor, ktorý umožní primerané vetranie nad zvieratami, keď stoja vo svojej prirodzenej polohe, bez toho, že by im niečo bránilo v prirodzenom pohybe. Kapitola VII bod 48 ods. 3 tretia zarážka tej istej prílohy umožňuje prepravu zvierat trvajúcu viac ako osem hodín len za predpokladu, že dopravný prostriedok spĺňa doplňujúce podmienky a najmä je v ňom umožnený priamy prístup k zvieratám.

- 38 Preto, keďže zákonodarca Spoločenstva v smernici 91/628 sám nestanovil presnú výšku oddelení pre zvieratá, treba členským štátom priznať určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o prijatie vnútroštátnych opatrení umožňujúcich zabezpečiť plný účinok ustanovení tejto smernice v súlade s cieľmi, ktoré uvedená smernica sleduje a pri dodržaní práva Spoločenstva.
- 39 Pokiaľ ide o ustanovenia vo veci samej, z pripomienok predložených Súdnemu dvoru v rámci písomnej a ústnej časti konania vyplýva, že Dánske kráľovstvo malo v úmysle vo svojom vnútroštátnom práve zmeniť veľmi všeobecné ustanovenia týkajúce sa výšky oddelení, ktoré stanovuje smernica 91/628, na presné povinnosti. Na tieto účely považovalo za potrebné vychádzať z odporúčaní uvedených v stanovisku o pohodlí zvierat počas prepravy, ktoré 11. marca 2002 prijal vedecký výbor pre zdravie a pohodlie zvierat, ktorý je výborom Spoločenstva, a to z dôvodu, že toto stanovisko zohľadňuje novšie vedecké údaje než tie, ktoré boli použité pri príprave smernice 91/628. Uvedené odporúčania teda podľa dánskej vlády predstavujú najlepší základ na spresnenie pravidiel danej smernice a na zabezpečenie ochrany zvierat.
- 40 Je opodstatnené sa domnievať, že právna úprava, akou je úprava vo veci samej, ktorá obsahuje schémy týkajúce sa výšky oddelení pre zvieratá, umožňujúca prepravcom odvolávať sa na presnejšie pravidlá, než sú pravidlá uvedené v smernici 91/628, v podstate patrí do rámca voľnej úvahy priznanej členským štátom v článku 249 ES, avšak pod podmienkou, že uvedená právna úprava v rozsahu, v akom je spôsobilá spochybníť realizáciu cieľov tejto smernice, ktorými je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a umožniť hladké fungovanie trhových organizácií, zostáva objektívne nevyhnutná a primeraná na zabezpečenie realizácie hlavného cieľa uvedenej smernice, ktorým je ochrana zvierat počas prepravy.
- 41 V tomto ohľade z pripomienok, ktoré predložila dánska vláda, vyplýva, že Dánske kráľovstvo právnou úpravou vo veci samej uprednostnilo realizáciu cieľa ochrany

zvierat počas prepravy pred ostatnými cieľmi smernice 91/628. Uvedená vláda ďalej zdôrazňuje, že vzhľadom na skutočnosť, že pohodlie zvierat je prvoradé, rozhodla sa predísť zbytočnému utrpeniu zvierat počas ich prepravy pri zohľadnení v čo najvyššej možnej miere existujúcich hospodárskych záujmov, najmä záujmov prepravcov a možnosti prispôsobenia sa ich novým požiadavkám.

42 Okrem toho z informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, vyplýva, že jedným z cieľov uvedenej právnej úpravy bolo, aby sa splnenie požiadaviek v oblasti prepravy zvierat stalo ťažším a drahším a tým nepriamo došlo k zníženiu počtu zvierat prepravovaných na bitúnky na dlhé vzdialenosti. Ustanovenia vo veci samej vedú najmä k úprave dopravných prostriedkov zvyčajne používaných na prepravu zvierat, čo podľa odhadov dánskej vlády predstavuje pre vývozcov nárast nákladov o 10 000 až 20 000 eur na cestnú súpravu.

43 Za týchto okolností nemožno vylúčiť, že nárast nákladov, ktorý môže predstavovať dodržiavanie právnej úpravy, akou je tá vo veci samej, ako aj technické ťažkosti, ku ktorým môže táto úprava viesť, by bránili realizácii cieľov, ktorými je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a hladké fungovanie trhových organizácií, čím by obmedzili voľný pohyb tovaru tak pri dovoze, ako aj pri vývoze.

44 Keďže spis predložený Súdnemu dvoru neobsahuje údaje týkajúce sa dopadu právnej úpravy vo veci samej na hladké fungovanie spoločného trhu, najmä pokiaľ ide o chovateľov ošípaných z iných členských štátov, ktorí prepravujú zvieratá na dánske územie, je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či táto právna úprava nespôsobuje technické ťažkosti, ktoré by bránili realizácii cieľov smernice 91/628, ktorými je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a hladké fungovanie trhových organizácií, a vo svetle týchto rôznych skutočností posúdiť, či prijatím

uvedenej právnej úpravy Dánske kráľovstvo neprekročilo mieru voľnej úvahy, ktorú mu daná smernica priznáva. Uvedený súd sa najmä musí ubezpečiť, či táto právna úprava v rozsahu, v akom môže spochybniť realizáciu dvoch uvedených cieľov, je objektívne nevyhnutná a primeraná na zabezpečenie realizácie hlavného cieľa tejto smernice, ktorým je ochrana zvierat počas prepravy.

45 Na tieto účely sa vnútroštátny súd najskôr musí presvedčiť, že nárast nákladov, ako aj technické ťažkosti spôsobené ustanoveniami vo veci samej, neznevýhodňujú chovateľov ošípaných členského štátu, ktorý tieto ustanovenia prijal. Ďalej sa musí ubezpečiť, že dané ustanovenia nepenalizujú uvedených chovateľov, ktorí majú v úmysle vyvážať svoje výrobky, v porovnaní s vývozcami z iných členských štátov, ktorým sa nezvýšili náklady v dôsledku technických úprav cestných súprav. Napokon sa musí uvedený súd uistiť, že predmetné ustanovenia neznevýhodňujú chovateľov ošípaných iných členských štátov, ktorí chcú prepravovať zvieratá do Dánska alebo cez tento členský štát a ktorí sú tiež povinní upraviť cestné súpravy, aby vyhovovali dánskej právnej úprave.

46 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné odpovedať na prvú a druhú položenú otázku, že právna úprava, akou je tá vo veci samej, ktorá obsahuje schémy týkajúce sa výšky oddelení pre zvieratá, umožňujúca prepravcom odvolávať sa na presnejšie pravidlá, než sú pravidlá uvedené v smernici 91/628, môže patriť do rámca voľnej úvahy priznanej členským štátom v článku 249 ES pod podmienkou, že táto právna úprava, ktorá rešpektuje cieľ ochrany zvierat počas prepravy sledovaný uvedenou smernicou, nebráni, porušením zásady proporcionality, realizácii cieľov danej smernice, ktorými je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a hladké fungovanie trhových organizácií. Je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či uvedená právna úprava rešpektuje tieto zásady.

O tretej otázke

- 47 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má kapitola VI bod 47 časť D prílohy smernice 91/628 vykladať v tom zmysle, že členský štát nie je oprávnený zaviesť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej v prípade prepravy trvajúcej viac než osem hodín musí byť k dispozícii plocha aspoň $0,50 \text{ m}^2$ na 100 kg hmotnosti ošípaných.
- 48 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť na jednej strane, že podľa článku 3 ods. 1 bodu aa) smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby priestor určený pre zvieratá (hustota naloženia) sa prinajmenšom zhodoval so schémami ustanovenými v kapitole VI prílohy tejto smernice, pokiaľ ide o zvieratá a dopravné prostriedky uvedené v tejto kapitole. Na druhej strane bod 47 časť D danej kapitoly stanovuje, že nato, aby boli splnené minimálne požiadavky uvedené v tomto ustanovení, teda aby ošípané mali možnosť ľahnúť si a vstať do svojej prirodzenej polohy, by hustota naloženia ošípaných s hmotnosťou približne 100 kg nemala prekročiť 235 kg/m^2 , čo zodpovedá $0,42 \text{ m}^2$ na ošípanú s hmotnosťou približne 100 kg . Okrem toho to isté ustanovenie uvádza, že plemeno, veľkosť a telesná kondícia ošípaných môžu znamenať, že sa minimálna potrebná plocha musí zvýšiť, v závislosti od meteorologických podmienok a dĺžky trvania cesty je možné tiež vyžadovať maximálne zvýšenie o 20 %.
- 49 Z ustanovenia kapitoly VI bodu 47 časti D prílohy smernice 91/628 preto vyplýva, že zákonodarca Spoločenstva výslovne stanovil minimálne pravidlá hustoty naloženia ošípaných s hmotnosťou približne 100 kg a najmä umožnil členským štátom zvýšiť tieto pravidlá až o 20 % podľa meteorologických podmienok a dĺžky trvania cesty.
- 50 Preto je potrebné konštatovať, že vnútroštátne ustanovenie, podľa ktorého sa vyžaduje, aby v prípade prepravy trvajúcej viac ako osem hodín bola pre každé zviera k dispozícii plocha aspoň $0,50 \text{ m}^2$ na 100 kg hmotnosti ošípaných, je v súlade

s minimálnymi a maximálnymi normami predpísanými v ustanoveniach smernice 91/628, ktoré sú uvedené v bode 48 tohto rozsudku. Zvýšenie minimálnej plochy vyžadovanej podľa tohto ustanovenia totiž odôvodňuje dĺžka prepravy a nachádza sa v rozmedzí 20 %, ktoré v daných ustanoveniach povoľuje zákonodarca Spoločenstva.

- 51 Za týchto podmienok je potrebné odpovedať na tretiu položenú otázku, že kapitola VI bod 47 časť D prílohy smernice 91/628 sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát je oprávnený zaviesť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej v prípade prepravy trvajúcej viac než osem hodín musí byť pre každé zviera k dispozícii plocha aspoň 0,50 m² na 100 kg hmotnosti ošípaných.

O trovách

- 52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

- 1. Vnútroštátna právna úprava, akou je tá vo veci samej, ktorá obsahuje schémy týkajúce sa výšky oddelení pre zvieratá, umožňujúca prepravcom odvolávať sa na presnejšie pravidlá, než sú pravidlá uvedené v smernici Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia**

a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995, môže patriť do rámca voľnej úvahy priznanej členským štátom v článku 249 ES pod podmienkou, že táto právna úprava, ktorá rešpektuje cieľ ochrany zvierat počas prepravy sledovaný touto smernicou v znení zmien a doplnení nebráni, porušením zásady proporcionality, realizácii cieľov sledovaných uvedenou smernicou v znení zmien a doplnení, ktorými je odstrániť technické prekážky obchodovania so živými zvieratami a hladké fungovanie trhových organizácií. Je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či uvedená právna úprava rešpektuje tieto zásady.

2. Kapitola VI bod 47 časť D prílohy smernice 91/628 zmenenej a doplnenej smernicou 95/29 sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát je oprávnený zaviesť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej v prípade prepravy trvajúcej viac než osem hodín musí byť pre každé zviera k dispozícii plocha aspoň 0,50 m² na 100 kg hmotnosti ošípaných.

Podpisy